

# ISRAELEN KOLONIZAZIOA EZIN DAITEKE ULERTU MAPA HIDRAULIKOARI BEGIRA JARRI GABE

Juduen eta musulmanen testu sakratuetan balio handiko osagai gisa ageri da ura, eta Jordan ibaia leku garrantzitsutzat dute batak eta besteak. Baina esparru izpiritualetik hezur eta haragizko errealitatera jaitsi eta hil ala biziko osagai gisa ageri zaigu guztioi, eta tartean, palestinarrei. Iturri, ibai eta lurpeko ur geruzen arabera finkatu zuelako bere kolonizazioa Israelek. Orduz geroztik berdin darrai, palestinarrei ura debekatzen, Palestinako urak bereganatzen eta lapurturikoa prezio garestian saltzen palestinarrei... Guzti hori ilegalki eginda... edota Osloko Itunaren zigilu pean.

## JENOFA BERHOKOIRIGOIN

**U**raren erronka ez da bigarren mailako kontu bat. Israel eta bere auzo arabiarren arteko harremanen oinarrian dago, Israel eta Palestinaren arteko harremanak ulertzeko gakoetako bat da". Baieztapen hori irakurri dezakegu 2013an Hervé Amiot-ek idatzitako *Eau et conflits dans le bassin du Jourdain* (Ura eta gatazkak, Jordan arroan) artikuluan. Israel-Palestina gatazkari nazioartetik bideratu albistegintzan eta analisisetan gutitan kontuan hartu ohi bada osagai hori, protagonista nagusiek badakite hil ala biziko garrantzia duela urak. Hil ala biziko osagaia dela badaki zisjordaniarrak, israeldar kolonoen etorreraz geroztik etxe ondoko iturriko ura desagertu zaiolako. Hil ala bizikoa dela dakite Israelek erabakitako eta banaturiko ur kantitate eskasaren arabera aitzina egin behar duten Zisjordaniako herriek. Hil ala bizikoa dela badaki Israelek putzua tapatu izanagatik bere uztak galduko dituen laborari palestinarrek, eta nola ez, hil ala bizikoa dela daki urteetan iturriko urak kutsaturik dituen Gazako herritarrak.

---

**“Ekialde Hurbileko arazo guztiak konponduta ere, uraren banaketarena ez badugu konpontzen eskualdea zartatuko zaigu, bakea ezinezkoa izango zaigu”**

**Y. Rabin**

Israelgo Lehen ministro ohia

Eta hil ala bizikoa dela badaki legalitate osoan Palestinaren lurretan putzua zulatzen dabilen Israelgo Mekorot ur konpainiak ere.

Mapa hidraulikoaren arabera kokatu zuten sionistek Israel eta orduz geroztik gatazka iturri izan da. 1919an jadanik ondokoa zioen Munduko Erakunde Sionistako presidente Chaim Weizmannek: "Palestinaren gero ekonomikoa erabat lotua da bere ur hornidudari". Ekialde Hurbilean, inguruak basamortu eta toki zehatz batzuetan metatzen delako ura -tartean, Palestinan-. Ibaiek berebiziko garrantzia dute, hala nola, Libano hegoaldean sortu, Kinnereth lakuan sartu eta Itsaso Hilean itsasoratzen den Jordan izenekoak. Israelek bere nahi zuena eta gehiengoan bere egin zuena. 1959an abiatu zuen, gainera, akueduktu baten eraikuntza, Kinnereth lakuko urak Israelen hegoalde- ra bideratzeko. Horrek ekarriko zuen 1967ko Sei Eguneko Gerra. Eraikuntza-lan horiek izan ziren 1965ean Fatah erakundearen lehen atentatuaren jomuga eta Israelen bereganatze horri kontra egiteko ubideak eta urtegiak eraiki zituzten Jordaniak eta Siriak ere -sistematikoki Israelek suntsitu zituenak-. Sei Eguneko Gerra "uraren gerra"



DENNIS JARVIS C.C

izan zenik ezin bada erran ere, osagai horiek kontuan hartu beharrak direla dio Amiotek bere artikuluan.

Gainera, mapa hidraulikoan ondorio zuzenak –eta kalkulatuak– ondorioztatu zituen: Gazako Zerrendaz eta Sinaiaz gain, Zisjordania eta Golan ere okupatuko zituen orduz geroztik. Amiotek dio: "Ibai-behealdean izatetik ibai-goialdean izatera pasa zen Israel, baliabide andanaren kontrola eskuratuta", Golanetik Kinnereth lakura doazen ubide ttipi guztiak, Zisjordaniako lurpeko ur geruzak eta beste. Pentsa, Israelen kontsumituriko uraren %20 okupaturiko Golane-k da, %25-30 Zisjordaniako lurpeko ur geruzetakoa, Jordanetik desbideratu uren %95 israeldarrei doa... Orduz geroztik, Israelen baimena jaso behar du putzu bat zulatu nahi duen lurralde okupatuetako palestinarrak.

Hori horrela, dependentzia horri lotua ere da okupazioa-

rekin jarraitzeko Israelen postura. Ondokoa irakurri daiteke *Ura eta gatazkak, Jordan arroan* erreportajea: "Estatu hebrearrak lurralde okupatuetako ur baliabideei begira duen dependentzia kontuan harturik, Israelentzat ezinezkoak dirudite Siriari Golan itzultzeak eta Zisjordaniaren burujabetzaren aitortpenak. Baliabide horien ustiaketak segituko du beraz, Hagako IV. Hitzarmenaren 55. artikulua zangopilatuz, zeinek dioen indar okupatzailea ez dela okupaturiko ur baliabideen jabe bihurtzen eta ezin ditzakeela bere zibilentzako erabili".

Israelgo Lehen ministro Yitzhak Rabinek berak zioen 1992an: "Ekialde Hurbileko arazo guztiak konponduta ere, uraren banaketarena ez badugu konpontzen eskualdea zartatuko zaigu, bakea ezinezkoa izango zaigu". Urtebete geroago etorriko zen Osloko Ituna, bi estatuko aterabide politikoa ekarri behar, baina, sekula ekarri ez zuena.





DENNIS JARVIS C.C

**URRE URDINA** Jordan ibaia hil ala biziko garrantzia du inguruko herrietzat. Ibaia bereganatzea izan da Israelen urteetako politika. Gaur egun, Jordaneko ur desbideratuen %95 Israeli doa.

### “ITUNEKO ZATIRIK OKERRENA”

*Comment les accords d’Oslo ont consolidé la mainmise d’Israël sur l’accès à l’eau en Palestine* (Osloko Akordioek nola finkatu zuten Palestinaren ur eskuragarritasunaren gaineko Israelen kontrola) erreportajearen irakurri deza-kegunez, *Middle East Eye*-ko kazetariari ondokoa adierazi zion Osloko Itunaren izenpetzaileetarikoa batek –anonimotasuna atxiki nahi izan duena–: “Uraren gaian adituak ziren palestinar gehienak atera ziren negoziaketetatik, ez zutelako onartzen egin moldea. (...) Arduradun politikoaren lehentasuna, ordea, akordio batera iristea zen”.

Bost urterako iraun behar zuen adosturikoak, eta seguruenik uste horretan onartu zuten palestinarrek akordio injustu hori: Israeli bideratu zitzaion mendietako akuiferoaren %80a –nagusiki Zisjordanian kokaturikoa– eta Jordaneko ura debekatu zitzaion palestinarrei. Palestinarrei bideratu ur kuota %15era mugatu zuten –orduz geroztik aldatu ez dena, 1995az geroztik %75az emendatu bada ere Palestinako biztanleria–. Hori horrela, Mekorot israeldar konpainiari erosi behar diote ura, pre-

**Gazako herritarrek egunean hiru litro ur dituzte hidratatzeko, sukaldatzeko eta garbitzeko (urriaren 7a aitzin, 40 litro zituzten). Batez beste, egunean 135 litro ur kontsumitzen ditu israeldar batek**

zio altuan. B’Tselem GKEren arabera, 2020an Zisjordanian kontsumituriko uraren herena erosi behar izan zioten. Teorian, Palestinako Uraren Autoritateak du Palestinako uraren kudeaketa, baina uren fluxuen kontrolak Mekoroten esku segitzen du. Urari dagokion erabaki ororentzat israeldarren baimena behar izaten dute palestinarrek –errefusatu izan ohi zaiena–. Akordio horri segi, palestinarrek ezin dezakete

leku batetik bestera bideratu ura, haatik Israeliek, lasai asko, bideratu dezake Zisjordanian dauzkan kolonietara.

Abdulahman Tamini ikerlari palestinarra dio “ituneko zatirik okerreña” dela uraren kudeaketari dagokiona: “Mugimendu sionistaren historiari begiratzen dion orok badaki arras ongi urak zer nolako garrantzia duen eta badaki uraren baliabideen kontrola palestinarrei uztea ez zaiola erraza Israeli”.

30 urte pasa dira geroztik eta orduan adosturikoak hor darrai. Eta gaztazkei aterabideak atzemateko asmoz bi aldeek osaturiko Uraren Batzorde Mistoak berdin-berdin segitzen du ez-eraginkor: Zisjordaniako A eta B gu- neentzat balio du –Zisjordaniako lurren %40arentzat–, eta kontsentsu bidez funtzionatzen duenez Israeliek betoa jarri eta palestinarren ubide ala putzu eskaerak blokeatu ohi ditu.

Kolonoen onurara, palestinarrek haizatzeko estrategiaren barne kokatzen du uraren kudeaketa hori aditu bat baino gehiagok. Ondokoa irakurri dezakegu [plateforme-palastine.org](http://plateforme-palastine.org) webgunean: “Zisjordaniako C gunekoei [Israelen okupazio pean dagoena] itu-



**UR ESKASIA** Berez urez aberatsa da palestinarren lurra. Baina, urtez urte ondasun hori bereganatzen aritu da Israel, ur eskasian utziz palestinarrak. 1993ko Osloko Itunak hein handi batean ahalbideturiko lapurketak dira, gainera.

rriak lapurtzen dabilta armada eta kolonoak. Iturridun gunek maiz 'ti-roketa gune' sailkatuak dira (sarrera debekatuz), lekuak husteru behartzeko palestinarrak. Apartheid-aren murrua eraikitzerakoan ere putzu eta iturri palestinarrak andana anexionatu zituen Israelen".

Egoera are okerragoa da Gazako Zerrendan: B'Tselem GKEren arabera, uraren %96,2 dute kutsaturik, Israelen ur zikinengatik; lurpeko ur geruzen kantitate handia ponpatzen die Israe-

---

### **Kolonoen onurara, palestinarrak haizatzeko estrategiaren barne kokatzen dute uraren kudeaketa hori aditu bat baino gehiagok**

lek, eta gainera, azpiegituren egoera kaskarragatik uraren %40 galdurik dute (2020ko datuak dira). Hori horrela, lapurturikoa erosi beharra die israeldar enpresei Gazako familien %90ak -iturrikoa baino 10-30 aldiz gehiago pagatuta-. Eta 2023ko urriaren 7az geroztik zer erranik ez: hiru litro pertsonako dituzte egunean hidratatzeko, sukaldatzeko eta garbitzeko -40 litro zituzten urriaren 7a aitzin-. Batez beste, egunean 135 litro kontsumitzen ditu israeldar batek. ●

**ZINKUNEGI  
OPTIKA**

Hernani 23 · 20004 Donostia  
T. 943 420 624  
info@zinkunegioptika.com  
www.zinkunegioptika.com

f w